

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Riba Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a Dr. Cserich – Dr. Gyovai Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés és ügynöki kiegyenlítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. június 1. napján kelt 36.G.41.445/2015/26. számú ítélete ellen a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a 6.670.000 (hatmillió-hatszázhetvenezer) forint kártérítés és járulékai megfizetésére irányuló, továbbá a 37.063.968 (harminchétmillió-hatvanháromezer-kilencszázhatvannyolc) forint + áfa és járulékai iránti, biztatási kár, illetve szerződés érvénytelenségének jogkövetkezménye címén előterjesztett kereseti kérelmeket elutasító rendelkezését helybenhagyja;

a perköltségre vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatja és a felperes által fizetendő összeget 700.000 (hétszázezer) forint + áfára leszállítja;

a fentieket meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 350.000 (háromszázötvenezer) forint + áfa másodfokú eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a felperesnek 530.000 (ötszázharmincezer) forint + áfa, az alperesnek 530.000 (ötszázharmincezer) forint + áfa további másodfokú eljárási költsége merült fel, míg a feljegyzett fellebbezési illeték összege 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1.

A felperes pontosított keresetében az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Kűtv.) 18. §-a alapján 74.127.936 forint + áfa és ezen összeg után 2014. július 1. napjától a régi Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti törvényes késedelmi kamat, a régi Ptk. 318. és 339. §-ai alapján 6.670.000 forint és ezen összeg után 2014. május 1. napjától a régi Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti törvényes késedelmi kamat, továbbá elsődlegesen biztatási kár

címén, másodlagosan érvénytelen szerződéses kikötés folytán nyújtott szolgáltatás ellenértékeként 37.063.968 forint és ezen összeg után 2014. július 1. napjától az új Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti törvényes késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Első keresetével az alperessel kötött ügynöki szerződés megszűnésére figyelemmel kiegyenlítési díjat igényelt a 17 éven át tartó, folyamatos kereskedelmi ügynöki jogviszonyára tekintettel, mivel álláspontja szerint a jogviszony lezárását követően létrejött megállapodás alapján az általa fizetett végelszámolási díj ezen igényét nem érintette, az ehhez kapcsolódó lemondó nyilatkozata a Kútv. 20. §-a alapján semmis, ennek hiányában azt megtámadta. A 6.670.000 forint kárigényét arra alapította, hogy az alperes a jogviszony megszűnését követően az üzlet eladásának folyamatába beavatkozott, az ő nyomására kényszerült az üzlethelyiségekben lévő irodabútorokat és berendezéseket áron alul értékesíteni, ezáltal az alperes szerződésen kívül kárt okozott. További, biztatási kárigényét azért érvényesítette, mert a megbízási szerződés két éves versenytilalmi kikötést tartalmazott, és ezen kikötés Kútv. 22. § (2) bekezdése szerinti érvénytelenségének felismerése előtt visszautasította az alperes egyik versenytársának az ajánlatát, ezzel egy további együttműködés lehetőségét vesztette el, így a leendő bevétel elmaradásából kára keletkezett. Ezen igényét másodlagosan az érvénytelen kikötésre alapozta akként, hogy kérte annak hatályossá nyilvánítását és a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése, valamint az 1/2010. PK vélemény 5., 6., 8., 10. pontjai és a Kútv. 22. § (2) bekezdései alapján az alperes kötelezését az arányos szolgáltatás megtérítésére.

2.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes kiegyenlítésre való jogosultságát a Kútv. 18. § (1) bekezdése szerinti feltétel fennállásának hiányában. Kifejtette, hogy a felperes a T-Partner bolthálózat tagjaként a márkanéve alatt látta el tevékenységét, ami nem volt klasszikus ügynöki tevékenység, valójában adminisztratív ügyfélszolgálati feladatokat látott el. Arra is hivatkozott, hogy a felperes a 2014. szeptember 13-i lezáró megállapodás alapján három havi jutalék átlagában meghatározott kiegyenlítést kapott, a kapcsolódó joglemondó nyilatkozatát pedig eredményesen nem támadhatja meg. Vitatta, hogy a felperes és a ...-Home Kft. közötti szerződés tárgyalásába beavatkozott. A megbízási szerződés 4.2.21.1. pontja körében a versenytilalmi kikötés érvénytelenségét elismerte, de állította, hogy azt visszamenőleges hatállyal nem lehet érvényessé, vagy hatályossá nyilvánítani.

3.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét teljes egészében elutasította és kötelezte az alperes javára 2.540.000 forint perköltség megfizetésére.

3.1.

Tényként állapította meg, hogy a felperes mint megbízott és az alperes mint megbízó között 2010. április 1. napján 2014. március 31. napjáig szóló, határozott idejű megbízási szerződés jött létre. Ennek keretében a felperes az alperes termékeinek és szolgáltatásainak értékesítését vállalta önálló kereskedelmi ügynökként, mely tevékenysége után a megbízási jutalékszabályzatok alapján volt jogosult jutalékokra. Az értékesítést a T-Partner rendszer tagjaként saját üzlethelyiségében, folyamatos helyi reklám- és marketing tevékenység mellett végezte, köteles volt az alperes által rendelkezésére bocsátott POS anyagokat frissíteni és kihelyezni. A 4.2.21.1. pont szerint a megbízó piaci versenytársainak tekinthető vállalkozások termékeit vagy szolgáltatásait a szerződés időtartama alatt és a megszűnését követő két éven belül semmilyen módon nem közvetíthette, üzleti tevékenységüket nem segíthette. A megbízási szerződés 2. számú mellékletének 2.1.1. pontja a megbízott feladataként szerződések megkötését, működési területén potenciális ügyfelek felkutatását és megkeresését, vásárlási igények felkeltését írta elő.

A szerződés lejártát megelőzően az alperes jelezte a felperes felé, hogy annak időbeli hatályát nem

kívánja 2010. június 30-át követően meghosszabbítani.

Az ügyfélkiszolgálás folyamatossága érdekében a felek a megbízási szerződést lezáró együttműködésről megállapodást kötöttek, amit a felperes 2014. március 18-án aláírt és visszaküldött az alperesnek. Ebben tudomásul vette, hogy a gyulai, békéscsabai, békési, valamint szarvasi üzletek értékesítési jogosultságai 2014. június 30-án megszűnnek, valamint elfogadta, hogy az üzleteit továbbüzemeltetés céljából az alperes által kijelölt partnercégnak adja át. Vállalta, hogy az átadás-átvétel feltételeiről 2014. április 30-ig megállapodik az átvevővel. A VII. pontban az alperes az előző évi lakossági elszámolásban kifizetett jutalék alapulvételével végelszámolási díjként három havi átlagjutalék fizetésére vállalt kötelezettséget abban az esetben, ha a felperes minden szerződéses kötelezettségének a határidők betartása mellett eleget tesz és vállalja, hogy a szerződés lezárásának és a végelszámolás időszakában együttműködik az alperessel és az általa kijelölt partnercéggel az üzletek továbbüzemeltetésre történő átadásában. A VIII. pontban a felperes kijelentette, hogy az alperessel szemben további követelést nem érvényesít.

A felperes ennek keretében mint eladó 2014. április 30-án kötött megállapodást a perben nem álló ...-Home Kft. vevővel, amely szerint a négy telephelyén lévő ... arculattal rendelkező összes bútorzatát eladta 9.000.000 forint + áfa vételáron. Az alperes ezt követően e-mailben megküldte a felperes részére a megbízási szerződést lezáró végelszámolásról szóló megállapodást 2014. szeptember 3-i dátumozással. Ebben 17.985.942 forint végelszámolási díj megfizetését vállalta azzal, hogy azt a felek egyben a kiegyenlítésért járó összegnek tekintik. A felperes egyidejűleg a megállapodás szerint kijelentette, hogy az alperessel szemben a jövőben nem érvényesít további követelést.

A felperes törvényes képviselője a megállapodást a fenti pontokat érintően (IV. és VI.) megváltoztatva írta alá és küldte vissza. A visszaküldött és kijavított szöveg szerint a 17.985.942 forint végelszámolási díjat a felek az „átadás kiegyezéséért” járó összegnek tekintik, míg a VI. pontot akként módosította, hogy az alperessel szemben sem most, sem a jövőben „nem érvényesít további elszámolással kapcsolatos követelést.”

Az alperes az aláírt megállapodásra tekintettel a három havi végelszámolási díjat a felperesnek megfizette.

### 3.2.

Az ítélet jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a Kútv. 18. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban foglaltak alapján vizsgálta elsődlegesen, de valamennyi jogcímen előterjesztett kereseti kérelmét érdemben bírálta el, mivel az F/10-14 alatti levelezés alapján úgy tekintette, hogy a felperes „kifejezésre juttatta” a lezáró együttműködésről szóló megállapodásban foglalt „joglemondó nyilatkozata megtámadására vonatkozó szándékát”.

#### 3.2.1.

Kifejtette, hogy a Kútv. 18. § (1) bekezdésének a) pontja a 86/653/EGK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 17. cikkében foglaltakat ülteti át a magyar jogrendszerbe, míg a b) pont további feltételeket fogalmaz meg, melyek konjunktív feltételrendszert alkotnak. A Kútv. 18. § (2) bekezdése szerint új ügyfél szerzésével esik egy tekintet alá, ha az ügynök a korábbi ügyféllel fennálló üzleti kapcsolatot lényegesen kibővítette.

A felek egybehangzó állítása alapján megállapította, hogy a felperes az alperes arculati elemeivel felszerelt üzletekben látta el a tevékenységét, aminek azért tulajdonított jelentőséget, mert az ügyfelek egy mindenki számára nyitva álló, alperesi márkajelzéssel és arculattal ellátott üzletbe tértek be az alperesi szolgáltatások és termékek igénybevételekor. Nem a felperes célzott megkeresései miatt választották az alperes termékeit és szolgáltatásait, a felperes pedig nem igazolta az új ügyfelek szerzésére vonatkozó tevékenységét, amit az általa állított reklámtevékenység nem támasztott alá. A csatolt reklámanyag az alperes arculati elemeinek hangsúlyozását igazolta, s

maguk a hirdetések is azt erősítették, hogy a leendő ügyfelek nem a felperes tevékenysége folytán, hanem az alperes személyéhez kötődve választották a bolthálózatot. Ezen körülményekből és **B. I.** tanúvallomása alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes tevékenysége nem klasszikus ügynöki tevékenység volt, amelynek során az ügynök célzottan keresi fel a megbízója lehetséges ügyfeleit az általa kínált termékek, szolgáltatások értékesítése céljából, így a Kútv. 18. § (1) bekezdésének a) pontja, vagyis az új ügyfél szerzésére vonatkozó egyik feltétel nem valósult meg. Az adott esetben új ügyfél szerzéséről azért sem lehetett szó, mert egy-egy új ügyfélnek egyértelműen beazonosíthatónak kell lennie, márpedig egy mindenki számára nyitva álló üzletben vásárló ügyfél esetén ez az elvárás nem teljesül.

A kiegyenlítés intézménye a jutalék rendszerű díjazást egészíti ki azzal a szándékkal, hogy a felek szolgáltatásainak értékegyensúlyát fenntartsa olyan esetben, amikor a megbízó a szerződés megszűnését követően is az ügynök tevékenységének eredményeként haszonhoz jut. Az adott esetben az elsőfokú bíróság ezt sem látta fennállónak, mivel álláspontja szerint az alperes nem a felperes tevékenységének következtében, hanem az alperesi bolthálózat márkahírnevének köszönhetően szerez hasznot, így a szerződés megszűnése vagyontelődést nem okoz, ezért a Kútv. 18. § (1) bekezdésének b) pontja sem teljesül.

### 3.2.2.

A 6.670.000 forint összegű kártérítési igényt, az alperes nyomására meghatározott vételárat az F/5 és F/6 alatti okiratok alapján nem támasztották alá, mivel azokból az állapítható meg, hogy a ...-Home Kft. vevő ragaszkodott az alperes által kiszámolt maradványértékhez, míg az alperes részéről megadott maradványérték önmagában nem tanúsítja a jogellenes nyomásgyakorlást a felek ügyletére. Ezt **Sz. A. T.** és **B. I.** 18. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt tanúvallomása sem támasztotta alá. A felperes nem tudott egyéb bizonyítékot a bíróság rendelkezésére bocsátani, amivel az alperes jogellenes magatartását alátámasztotta volna. Ennek hiányában a bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy az üzleti titoktartás alóli alperesi felmentés hiányát **V. L.** és **M. Cs.** tanúkenti kihallgatásának elmaradása folytán az alperes jogellenes magatartásaként értékelje. Mellőzte az alperes felhívását is a partnerei jogviszonyának megszüntetésével kapcsolatos dokumentumok csatolása körében, mert nem általában, hanem a felperes vonatkozásában kellett az alperesi magatartást értékelni.

### 3.2.3.

Az elsőfokú bíróság a versenytilalmi kikötés miatti üzletvesztés körében előterjesztett „kártérítési” igényt sem találta megalapozottnak **M. Cs.**, **D. D.** és a felperes törvényes képviselőjének előadásai alapján, mivel ezekből az volt megállapítható, hogy a tárgyalások a jövőbeli együttműködési lehetőségeket érintették ugyan, de nem jutottak a konkrét szerződési feltételeket is magába foglaló, a felek megegyezését tartalmazó tervezet szakaszába. Így azt a következtetést vonta le, hogy a felperes és a ... Hungary Kft. közötti tárgyalás várható eredménye konkrétumok hiányában nagyfokú bizonytalanságra utalna abban az esetben is, ha nem lett volna versenykorlátozó kikötés. Nem lehetett tehát megállapítani, hogy a felperest csak a versenyt kizáró kikötés akadályozta abban, hogy az alperes egyik versenytársával szerződést kössön, így nem állapítható meg a versenykorlátozó kikötés és a szerződés megkötésének meghíúsulása közötti ok-okozati kapcsolat. Ezt erősíti az a tény is, hogy 2014 szeptemberét követően a felperes már nem tárgyalta a **V....** disztribútorával, és nincs magyarázat arra sem, hogy a versenytilalmi kikötés érvénytelenségének 2014. decemberi felismerését követően miért nem vette fel ismét a kapcsolatot a versenytárs képviselőjével.

Nem találta megalapozottnak az elsőfokú bíróság a felperes keresetét az érvénytelen kikötés tekintetében az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása címén sem. A hatályossá nyilvánításra nem volt lehetőség, mert a támadott versenykorlátozó kikötés nem tartalmazza a felperesi szolgáltatásnak a díját, azaz, hogy mekkora összeg illeti a versenykorlátozó kikötésben

foglaltak betartása esetén. Ez önmagában kizárta a hatályossá nyilvánítást, mert ebben az esetben az érvénytelen szerződés alapján egyértelműen beazonosíthatónak kell lennie a szolgáltatásért járó ellenszolgáltatás értékének, mivel a bíróságnak a kiegyenlítően maradt szolgáltatás ellenszolgáltatásáról kell rendelkeznie. Az adott esetben nem volt egyezség a felek között az alperesi ellenszolgáltatás tartalmáról, amit a bíróság nem pótolhat a hatályossá nyilvánítás keretében és az érvénytelen kikötés érvényessé nyilvánítása útján sem határozhatja meg a felek helyett a versenykorlátozásért járó díj összegét. Az érvényessé nyilvánításnak korlátját képezi, hogy azt csak mindkét fél akarata nézve lehet kiküszöbölni, azonban az alperes nem kívánt díjat fizetni a felperesnek, az akarathányt a bíróság nem pótolhatja. Az érvénytelen versenykorlátozó kikötésnek a jogkövetkezménye mindössze az, hogy az alperes e kikötésre semmilyen jogot nem alapíthat abban az esetben, ha a felperes ezt a rendelkezést megsértve a tilalmazott magatartás tanúsítja.

4.

A fellebbezést előterjesztő felperes elsősorban az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a keresetében foglaltaknak teljes körűen helyt adó határozat meghozatalát, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezését kérte, egyrészt a Pp. 252. § (2) bekezdésére hivatkozással lényeges eljárási szabálysértés, másrészt a 252. § (3) bekezdés szerint a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű megismétlésének szükségessége miatt, és indítványozta az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását. Kérte az alperes másodfokú perköltségben marasztalását a felperessel kötött megállapodás alapján 530.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjban.

4.1.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás körében elsősorban az alperes által előadottakat ismételte meg, emiatt a határozata lényeges kérdésekben megalapozatlan és iratellenes. A 2014. március 13-i, ún. lezáró megállapodás VIII. pontját hibásan idézi, nem derül ki, hogy az abban foglalt lemondó rendelkezést valójában a későbbi, 2014. szeptember 3-i végelszámolási megállapodás töltötte meg tartalommal. Iratellenesen ismerteti ez utóbbinak az általa módosított VI. pontját, mivel az alperes tesz benne lemondó kijelentést. Eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a kiegyenlítési díjra vonatkozó ítéleti megállapítások körében az elsőfokú bíróság a Pp. 221. § szerinti indokolási kötelezettségét megsértve nem említette és figyelmen kívül hagyta az F/30 alatti, az EUB C-384/07. számú ítéletben és az F/34 számú mellékletként csatolt holland jogesetben tett megállapításokat. Iratellenesen állapította meg, hogy az alperesi arcuallal rendelkező üzletben új ügyfél szerzése kizárt volt, ami önmagában megkérdőjelezné a jogviszony kereskedelmi ügynöki jellegét. Ezt cáfolja a 2015. szeptember 1-jén kelt beadványa, az F/23 alatt csatolt irat, és a szerződés 2. számú mellékletének 2.1.1. pontja, ami kifejezetten a kötelezettségeként nevesíti az ügyfelek felkutatását, amely valójában a Kütv. 18. § (1) bekezdés a) pontjának felel meg. Tartalmazza továbbá a vásárlói igény felkeltésére vonatkozó kötelezettséget, ami a Kütv. 18. § (2) bekezdésnek, a meglevő üzleti kapcsolat kibővítésének, új szerződések megkötésének feleltethető meg. Sérelmezte az elsőfokú ítéletnek a Kütv. 1. § (2) bekezdésében foglalt kereskedelmi ügynöki definícióval ellentétes megállapítását, amely szerint nem klasszikus ügynöki tevékenységet végzett. Az ítélet nem indokolta, hogy amennyiben a tevékenysége új ügyfelek megszerzésének nem minősül, az miért nem értékelhető a fennálló üzleti kapcsolatok kibővítéseként. Kiemelte, hogy a megbízási szerződés 4.2.13. pontja reklám- és marketing tevékenység végzésére kötelezte. Az alperes e tevékenysége során kizárólag a szellemi termékek és licencek felhasználására vonatkozó szabályokat írta elő, de annak egyéb elemei, mint például a hirdetési felület, időtartam, gyakoriság, marketing stratégia, csatorna kiválasztása mind a saját döntésén múltak, és a tevékenység sikere neki tudható be. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az üzletek kialakításakor felhasznált alperesi arculati elemek szerepét, mivel a szerződés körébe tartozó áruk egy része egyéb helyeken is megvásárolható, a mobiltelefon készülék bárhol megvehető, ezért nem jelentenek

kizárólagos garanciát arra, hogy az ügyfelek éppen az ő üzletében vásároljanak. A saját marketing- és reklámtevékenysége, a vevőkkel kialakított személyes kapcsolata kiemelten hozzájárult az ügyfélszerzéshez és azok megtartásához. Az F/39 számú mellékletben részletes táblázatokba gyűjtött dokumentumokkal igazolta az új ügyfelek és az igénybe vett szolgáltatások beazonosításának adatait, így téves az elsőfokú bíróság következtetése, hogy a nyilvános, ügyfélforgalom számára nyitva álló felperesi üzletekben kizárt a beazonosítható új ügyfelek dokumentálása. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság **B. I.** tanúvallomásából csak az alperes álláspontját alátámasztó nyilatkozatot vette figyelembe és nem értékelte, hogy a tanú megerősítette az ügyfélszerző tevékenységét, valamint igazolta, hogy a három havi jutaléknak megfelelő végelszámolási díj az üzletek átadásával kapcsolatos együttműködésért, annak gördülékenységéért járó ellenérték és nem a kiegyenlítés díja. Ez minden partner számára egységesen került kifizetésre, így nem is minősülhetett kiegyenlítési díjnak.

#### 4.2.

A kártérítési igénnyel, az alperesi nyomásgyakorlással összefüggésben kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság **V. L.** és **F. Sz.** tekintetében nem nyilatkoztatta meg az alperest, hogy pontosan milyen körben tartja az információkat üzleti titoknak. Ezzel eljárási hibát vétett, mivel ennek hiányában a felmentés megtagadása a tényállás feltárásának megakadályozását célozta, ami a jóhiszemű joggyakorlás követelményével ellentétes. A keresethez F/5 és F/6 alatt csatolt dokumentumok igazolják az alperes nyomásgyakorlásának tényét, amit **B. I.** tanú is megerősített.

#### 4.3.

Az elsőfokú bíróság **D. D.** és **M. Cs.** tanúvallomásainak téves értékelésével állapította meg, hogy nem volt ok-okozati kapcsolat a **V....** üzleti partnerével folytatott tárgyalások és a tárgyalások megszakítása, valamint a versenytilalmi megállapodás között. Az 1/2010. PK vélemény 5., 6. és 7. pontjai alapján téves az a jogi álláspont, hogy a versenytilalmi megállapodás érvénytelensége folytán a jogkövetkezmények levonása körében ne lenne lehetőség a hatályossá nyilvánításra, vagy az érvényessé nyilvánítás keretében az alperes marasztalására. A felperes a BH2001. 84. számú eseti döntésre hivatkozott, amely szerint a szolgáltatás a versenytársnál való elhelyezkedéstől, az ilyen jogviszony létrejöttétől való tartózkodás, amiért ellenszolgáltatás jár. Végül kiemelte, hogy önmagában a versenytilalmi megállapodásnak a szerződésbe foglalása akként értékelhető, hogy az általa kifejtett tevékenységet új ügyfél szerzésére és ügyfelek megtartására is kiterjedő kereskedelmi ügynöki tevékenységnek tekintette az alperes, és az általa birtokolt piaci ismereteket is olyannak ítélte, ami a versenytársak oldalán felhasználva gazdasági céljait, érdekeit veszélyeztetheti. Ez nyilvánvalóan sürgősségtelen lenne, amennyiben csak adminisztratív, eladói tevékenységet folytatott volna.

#### 5.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, mivel az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen felderítette, a jogszabályoknak mindenben megfelelő ítéletet hozott. Azt a Pp. 221. §-ának megfelelően indokolta, megjelölte a bizonyítékokat és azokat a körülményeket, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak tekintett, kifejezetten utalt azokra az okokra, tényekre, amiket nem talált bizonyítottoknak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Megalapozatlannak és iratellenesnek minősítette a felperes érvelését, hogy az elsőfokú bíróság az általa előadottakat ismétli meg, és a felperesi bizonyítékokat nem nevesíti, mellőzésük indokát nem adja. A fellebbezésben állított iratellenességgel összefüggésben hangsúlyozta, hogy az ítélet nem szó szerinti, hanem tartalmi idézetet tartalmaz. A bíróság Pp. 221. § szerinti indokolási kötelezettsége nem terjed ki arra, hogy minden egyes becsatolt bírósági ítéletre részletesen kitérjen, annak hiánya nem tekinthető az indokolási kötelezettség elmulasztásának.

### 5.1.

Érdemben a kiegyenlítés tekintetében a 2014. március 13-án kelt lezáró megállapodás VIII. pontja, az ezt követő megállapodástervezet eredeti IV. és VI. pontjai és a felperes által aláírva visszaküldött megállapodás kijavított, módosított szövegének összevetése alapján kiemelte, hogy a módosított szöveg nyelvtani, logikai, tartalmi értelmezés alapján is értelmetlen. Így a 2014. szeptember 3-án kelt végelszámolási megállapodásban szereplő, alperesi ajánlat szerinti három havi jutalék egyben a kiegyenlítés összegét is magába foglalta. Többször hangsúlyozta, hogy noha a felperes erre való jogosultságát nem ismeri el, az azért került mégis a megállapodásba, hogy a felek közötti esetleges jövőbeni vitákat megelőzze. Ennek megfizetése esetére rögzítették azt is, hogy a felperesnek más követelése nincs. Kifejtette, hogy a felperes a javasolt tervezethez képest a módosítási szándékáról nem értesítette, a szócsereket nem jelezte, tudatosan megtévesztő, csalárd magatartásával idézett elő olyan akarati hibát, amely nélkül a módosított szerződést ezzel a szöveggel nyilvánvalóan nem írta volna alá. A felperes által így kapott kiegyenlítés, ami a három havi jutalék átalányban került meghatározásra, megfelel a Kútv. 18. § (3) bekezdésének. Egyetértett az elsőfokú ítéletben foglaltakkal, amely szerint a felperes a Kútv. 18. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel kiegyenlítésre nem tarthat igényt, mivel a megbízási szerződés szerint csak egyszeri tranzakciós jutalékot fizetett neki és nem olyan típusú havi jutalékot, amelynek megszüntetésével elveszítené az arra való jogosultságát. A felperes nem klasszikus ügynöki, hanem alapvetően a Telekom márkanéven alapuló ügyfélszolgálati tevékenységet végzett, de a Kútv. és az Irányelv szerint sem automatizmusként működik a kiegyenlítésre való jogosultság, hanem azt az eset összes körülményeire tekintettel, a méltányosság keretei között kell vizsgálni. A felperesnek a 2014. március 13-i megállapodásba foglalt lemondó nyilatkozat megtámadására már nem volt jogi lehetősége a régi Ptk. 236. § (1) bekezdésére figyelemmel. Nem tudta igazolni továbbá, hogy kit tekint általa szerzett ügyfélnek figyelemmel arra, hogy tevékenységét megelőzően bármely más csatornán létrejött előfizetői jogviszonyhoz kötődő ügyfelekhez is hozzáférhetett.

### 5.2.

A 6.670.000 forint összegű kártérítési igény, a jogellenes nyomásgyakorlás körében kiemelte, hogy nem avatkozott be jogtalanul a felek közötti tárgyalásba, mindössze a 2014. március 13-i szerződés V. pontjában foglalt vállalását teljesítette, és csak javasolta a feleknek a számviteli törvény szerinti avulás figyelembevételével való elszámolást. A tanúk meghallgatása körében az üzleti titok alóli felmentéshez kapcsolódóan megjegyezte, hogy a felmentésre irányuló megkeresés alkalmatlan volt, mivel nem jelölte meg azt az adat- és titokkört, amelyre a hozzájárulását kérte.

### 5.3.

Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját és mérlegelését a versenytilalmi kikötésre alapított kártérítési igény megalapozatlansága, a versenykorlátozó kikötés és a szerződés megkötésének meghíúsulása közötti ok-okozati kapcsolat hiánya tekintetében. Erre a felperes a versenytilalmi kikötés jogcímén sem jogosult a Kútv. 22. § (2) bekezdése szerint, mivel a megbízási szerződés versenytilalmi rendelkezése nem tartalmazott díjazást, így az érvényesen nem jött létre, másrészt a 2014. szeptember 3-i megállapodás V. pontja szerint a felek a végelszámoláshoz kapcsolódó jutalékszámllák kiállításával a jogviszonyt lezártak tekintették. A felperes a régi Ptk. 6. §-a, biztatási kár címén sem érvényesíthet igényt vele szemben, mivel jogellenes magatartást nem tanúsított, a felperes a kár bekövetkeztét és az ok-okozati összefüggést nem igazolta. **M. Cs.** és a felperesi ügyvezető tanúvallomásainak az alperesi álláspontot és az elsőfokú ítélet indokait is alátámasztó részeit emelte ki. Az 1/2010. PK vélemény 6. és 8. pontjai alapján egyetértett az elsőfokú ítélet indokolásával a versenytilalmi kikötés érvénytelenségének hatályossá, illetve érvényessé nyilvánítása körében.

6.

A felperes fellebbezése részben megalapozott.

7.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, így azt az ítélőtábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

8.

A fellebbezés hatályon kívül helyezésre is irányult, egyrészt lényeges eljárási szabálysértés, másrészt további, nagy terjedelmű bizonyítási eljárás lefolytatásának, illetve a bizonyítás kiegészítésének szükségessége miatt. A felperes a hatályon kívül helyezés okaként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét megsértette, másrészt az általa előterjesztett bizonyítékokat nem értékelte, illetve nem indokolta a mellőzésüket.

8.1.

Az ítélőtábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a felperes valamennyi kereseti kérelmét elbírálta, részletesen kifejtette, hogy az egyes kereseti kérelmek körében a döntését mire alapítja, a rendelkezésre álló bizonyítékokat nagyobb részben ugyan a felperestől eltérően, de értékelte. Kitért arra, hogy a felperes egyes bizonyítási indítványait miért mellőzi, és hogy mi az álláspontja az üzleti titok alóli felmentésre vonatkozó nyilatkozat kapcsán. A felperes alaptalanul sérelmezte az Európai Unió Bíróságának a C-384/07. és a C-465/04. számú ügyben hozott ítéleteire történő reagálás hiányát, mivel a bíróság indokolási kötelezettsége nem terjed ki az eljárás során a felek által felhozott valamennyi hivatkozásra, elegendő a releváns tények és jogi okfejtések körében kifejezni az érveit. Az adott esetben tehát az volt megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 221. § (1) bekezdésében szabályozott indokolási kötelezettségét, ezért ezen okból az ítélőtábla nem látta indokoltnak az ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján.

8.2.

Egyetért ugyanakkor a felperes fellebbezési érvelésével a kiegyenlítés címén igényelt bruttó 94.142.478 forint összegű követelés tekintetében annyiban, hogy a később kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul, a perbeli adatok és bizonyítékok téves értékelésével, az irányadó jogszabályi rendelkezésekből nem megfelelő következtetések levonásával hozta meg a keresetet e részében elutasító döntését, így e körben az elsőfokú ítélet megalapozatlan.

9.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást nagyobb részben helyesen állapította meg, a felperes így alaptalanul hivatkozott arra, hogy az iratellenesen megállapított tényállás miatt jutott megalapozatlan döntésre.

9.1.

A fellebbezés azonban annyiban helytálló, hogy az elsőfokú ítélet 4. oldala a 2014. szeptember 3-án kelt végelszámolást lezáró megállapodás felperes által módosított VI. pontját részben tévesen rögzíti. Abban az alperes jelentette ki, hogy saját magával szemben nem érvényesít további követelést. Ez a hiba azonban az ügy érdemét nem érintette, mert nem erre alapította az elsőfokú bíróság a döntését egyetlen kereseti kérelem tekintetében sem.

9.2.

Az ítélőtábla az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást kiegészíti a 2010. április 1. napján kelt



megbízási szerződés alapján azzal, hogy a 9.1. pontban az egyéb rendelkezések között a felek akként állapodtak meg, hogy a szerződésben és mellékleteiben nem szabályozott kérdésekben a (régi) Ptk. megbízásra vonatkozó, és az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló törvény rendelkezéseit tekintik irányadónak.

Kiegészíti továbbá azzal, hogy a megbízási szerződést lezáró együttműködésről szóló megállapodást az alperes készítette 2014. március 13-i keltezéssel, az „ügyfélkiszolgálás folyamatossága, a jogszabályi és a közöttük fennálló szerződéses kötelezettségek teljesítése érdekében.”

Pontosítja a rögzített tényállást ugyanezen megállapodás V. pontja tekintetében, amelyben a felperes azt vette tudomásul, hogy az értékesítési jogot az alperes adja át a saját maga által kiválasztott partnernek. E megállapodás VIII. pontja teljes szövege pedig akként szól, hogy a felperes kijelenti, hogy az alperessel szemben sem most, sem a jövőben nem érvényesít további követelést, mint amelyet a végelszámolási megállapodás rögzít.

A tényállás körében rögzíti továbbá, hogy a felperes a ...-Home Kft.-vel szemben a vele kötött szerződéssel kapcsolatban igényt nem érvényesített.

10.

Az így pontosított és részben kiegészített tényállás alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság döntésével és indokaival is csak részben értett egyet az alábbiakban kifejtettek szerint.

10.1.

A felperes három különböző ténybeli és jogi alapon kérte az alperes marasztalását. Elsősorban a közöttük létrejött megbízási szerződés megszűnése alapján az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló törvény 18. §-a szerint kiegyenlítést kért 74.127.936 forint + áfa, azaz bruttó 94.142.478 forint összegben. Az alperes védekezésében vitatta, hogy a felperes ügynöki tevékenységet végzett. Érvelése szerint a T-Partner bolthálózat tagjaként, a márkaneve és jóhírneve alatt valójában adminisztratív ügyfélszolgálati feladatokat folytatott, az ügyfélszerzés nem a felperesi tevékenység eredménye volt. Az elsőfokú bíróság maga is ezt az álláspontot fogadta el, de a felek jogviszonyának értékelése, a felperes tevékenységének megítélése során a kiegyenlítésre való jogosultság körében részben figyelmen kívül hagyta a felek közötti megbízási szerződés lényeges tartalmát, a szerződést lezáró megállapodást és a 2014. szeptemberi szerződéstervezetnek a kereset szempontjából releváns rendelkezéseit.

10.1.1.

A szerződés tartalmából, a feleknek a megbízási szerződésben meghatározott jogaiból és kötelezettségeiből kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes feladata a Kútv. 1. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott ügynöki, az alperes áruira, szolgáltatásaira vonatkozó értékesítési tevékenység volt. Az önálló kereskedelmi ügynöki jogviszony lényegi tartalma, hogy az ügynök állandó, tartós megbízás alapján üzletszerűen foglalkozik meghatározott ügyletek közvetítésével, esetlegesen szerződést is köt megbízója nevében általában jutalékos díjazás mellett. Az adott esetben ezt a tevékenységet a felperes állandó jellegű megbízás alapján, az alperes arculati elemei, reklám- és marketing tevékenysége felhasználásával, de önállóan végezte, az ügynöki tevékenységre jellemző jutalék formájában történő díjazás ellenében.

Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felek a megbízási szerződés 2.2. pontjának utolsó előtti bekezdésében maguk rendelkeztek úgy, hogy a megbízott felperes a Kútv. értelmében ügynöki tevékenységet végez a szerződés mellékletében meghatározott tevékenységi körökhöz tartozó eszközök, készülékek és szolgáltatások értékesítése érdekében. Helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy a szerződés 2. számú mellékletének 2.1.1. pontja értelmében a megbízott feladatát, kötelezettségét képezte a potenciális ügyfelek felkutatása és megkeresése, a vásárlási igény felkeltése az alperes által kínált szolgáltatások és termékek iránt. A Kútv. 1. §-a nem

tartalmaz korlátozást arra vonatkozóan, hogy az önálló kereskedelmi ügynök ezt milyen módon végzi, az ügyletszerzést milyen tevékenységgel éri el, és nem zárja ki a kereskedelmi ügynöki jogviszonyként való megítélést az a körülmény sem, hogy az az alperes arculati elemei felhasználásával, az alperesi reklám- és marketing tevékenységgel összhangban, az alperesi bolthálózat részeként történik. Ezt az értelmezést alátámasztja a felperes által hivatkozott, az Európai Unió Bírósága által a C-348/07. számú ügyben hozott ítélet, amely a benzinkút üzemeltetőjét kiegyenlítésre – az adott esetben kártalanításra – jogosult kereskedelmi ügynökként ismerte el a perbeli esetben is irányadó, a Kütv. alapját képező 86/653/EGK tanácsi Irányelvben foglaltakra figyelemmel.

A felek a megbízási szerződésben nem csak rögzítették, hogy a megbízott felperes a Kütv. értelmében ügynöki tevékenységet végez, hanem kifejezetten megállapodtak, hogy az ott nem szabályozott kérdésekre a régi Ptk. és a Kütv. rendelkezéseit tekintik irányadónak (9.1. pont). Mindezek alapján az alperes utóbb nem hivatkozhat arra, hogy a felek között létrejött jogviszony nem minősül önálló kereskedelmi ügynöki szerződésnek, és utóbb nem zárhatja ki a Kütv. alkalmazását sem.

Itt jegyzi meg az ítéletábra, hogy a Kütv-t a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 67. § g) pontja 2014. március 15-i hatállyal hatályon kívül helyezte, de ugyanezen törvény 50. § (1) bekezdése értelmében a Ptk. hatálybalépésekor fennálló kötelekkel kapcsolatos, a Ptk. hatálybalépését követően keletkezett tényekre, megtett jognyilatkozatokra – ideértve az e tények, illetve jognyilatkozatok által keletkeztetett újabb köteleket is – a Ptk. hatályba lépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ezért a jelen ügyben a Kütv. rendelkezései még irányadók. A tartós közvetítői szerződéssel kapcsolatos szabályozás egyébként – a korábbival csaknem azonos tartalommal – a Kütv. hatályon kívül helyezésével egyidejűleg átkerült a Ptk.-ba, amely a 6:293. § alatt a tartós közvetítői szerződést, míg 6:288. §-ában a közvetítői szerződésekre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

#### 10.1.2.

A felek a megbízási szerződésükben nem rendelkeztek a megszűnés esetére a kereskedelmi ügynök által követelhető kiegyenlítés jogáról – annak maximum összegét sem határozták meg – így a szerződés idézett 9.1. pontja alapján e körben a Kütv. rendelkezései az irányadóak. Nem vitásan a felek közötti szerződés megszűnt, ezért a továbbiakban azt kellett vizsgálni, hogy az adott jogviszonyban a felperes jogosult-e a Kütv. 18. §-ában szabályozott kiegyenlítésre. Ennek eldöntéséhez azonban elsődlegesen abban kellett állást foglalni – az alperes fellebbezési ellenkérelmében is hivatkozottakra figyelemmel –, hogy a 2014. március 13-i megállapodásban a felek rendelkeztek-e a kiegyenlítésről, illetve a felperes lemondott-e ezen jogáról.

##### 10.1.2.1.

Az elnevezése és tartalma szerint is a feleknek a megbízási szerződést lezáró együttműködését szabályozó megállapodás „az ügyfélkiszolgálás folyamatossága és a jogszabályi és a közöttük fennálló szerződéses kötelezettségek teljesítése érdekében” jött létre. Ennek keretében a felek a szerződésüket közös megállapodással az eredetitől eltérő időponthoz képest (2014. március 31.) 2014. június 31. napjáig hosszabbították meg, valamint meghatározták ezen időszak alatt a szerződés megszűnésével, lezárásával kapcsolatos feladataikat, jogaikat és kötelezettségeiket.

A felperes tudomásul vette a szerződés megszüntetését, az értékesítési jog más részére történő átadását 2014. július 1-jei hatállyal, és egyebek mellett vállalta, hogy az alperes által kijelölt átvevő céggel 2014. április 30-ig megállapodik az átadás-átvétel feltételeiről. Az alperes ezen felperesi kötelezettségvállalásra tekintettel „végelszámolási díjként” vállalta három havi jutalék kifizetését arra az esetre, ha a felperes a szerződéses és az adott megállapodás szerinti kötelezettségeinek eleget

tesz és együttműködik vele és az általa kijelölt partnercéggel az üzletek további üzemeltetésre történő átadásában.

A megbízási szerződésben és az ily módon az eredeti szerződést részben módosító, részben kiegészítő lezáró megállapodásban sem rendelkeztek a felek a kiegyenlítésről, a felperesnek ezen a címen járó összegről. A felek erre vonatkozó egyező akaratnyilvánításának hiányában az ún. végelszámolási díj nyilvánvalóan nem lehet azonos a szerződés megszűnése esetében járó kiegyenlítéssel. Ezt az értelmezést támasztja alá **B. I.**, az alperes alkalmazásában álló osztályvezető tanúvallomása, aki maga is a gördülékeny átadásért járó díjnak minősítette a végelszámolási díjat, szemben a normál elszámolással, amely esetben az utolsó havi jutalékot az alperes visszatartotta (18. jkv. 10. oldal). Ezt erősíti az alperes által sem vitatott tény, hogy a hasonló, megszűnő szerződések esetén a partnereinek egységesen három havi jutalék kifizetését vállalta.

Az alperes a per során és a fellebbezési ellenkérelmében is következetesen képviselte azt az álláspontját, hogy a felperes kiegyenlítésre nem jogosult, így ezen a címen részére nem kívánt fizetni. Értékelni kell azt is, hogy a lezáró megállapodást ő fogalmazta meg, és már az alapszerződésben is utalt a Kútv.-re mint a felek jogviszonyára irányadó mögöttes jogszabályra. Köztudomású tény, hogy az alperes személyében egy ezen a területen évek óta tevékenykedő, hasonló szerződéseket rendszeresen, nagy számban kötő, megfelelő jogi és egyéb apparátussal rendelkező cégről van szó. Ilyen körülmények között nyilvánvalóan elvárható tőle a szabatos, a jogilag egyértelmű és világos megfogalmazás. Amennyiben tehát kiegyenlítés címén kívánt volna teljesíteni a felperes részére, akkor alappal feltételezhető, hogy az ennek megfelelő jogi terminológiát használta volna.

Mindezek alapján a végelszámolási díj – minden további körülménytől függetlenül – nem jelentheti a kereskedelmi ügynök tevékenységre figyelemmel meghatározott kiegyenlítést.

#### 10.1.2.2.

Az alperes folyamatosan, az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési ellenkérelmében is hivatkozott a lezáró megállapodás VIII. pontjára, amely a felperes joglemondó nyilatkozatát tartalmazza. Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában ezzel kapcsolatban mindössze arra utalt, hogy a felperes e nyilatkozatának megtámadására vonatkozó szándékát kifejezésre juttatta, így érdemben bírálta el a kereseti kérelmeket valamennyi jogcímen. Önmagában azonban a megtámadásra irányuló szándék nem eredményezi a megtett jognyilatkozat, a szerződés adott rendelkezésének érvénytelenségét, ehhez az eredményes megtámadás szükséges (1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont).

A felperes helytállóan hivatkozott azonban e körben arra, hogy az adott rendelkezés a 2014. szeptember 3-i, a lezárt végelszámolásról szóló megállapodás IV. pontjával együttesen a Kútv. 20. §-ának megkerülésére irányul, amely értelmében a felek a szerződés megszűnése előtt nem köthetnek olyan megállapodást, amely a 18-19. §-okban foglalt rendelkezésektől a kereskedelmi ügynök hátrányára tér el. A kiegyenlítés jogáról való lemondás nyilvánvalóan hátrányos a felperes mint ügynök számára, így nem kellett kifejezetten megtámadnia a szerződéses nyilatkozatát. A Kútv. 2. § (2) bekezdése alapján, ha a törvény egyes rendelkezéseitől eltérést nem enged, a felek eltérő tartalmú megállapodása helyébe a törvény rendelkezése lép, vagyis a felek közötti jogvitában a kiegyenlítésre való jogosultság megállapításánál a Kútv. rendelkezései lesznek az irányadók.

#### 10.1.3.

Az alperesi álláspontra és a fellebbezési ellenkérelemben kifejtettkre figyelemmel szükséges a továbbiakban a 2014. szeptember 3-i lezáró végelszámolásról szóló megállapodás vizsgálata abban a körben, hogy az mennyiben érinti a felperes perbeli követelését a kiegyenlítés tekintetében.

Az előzőekből az következik, hogy az alperes végelszámolási díj megfizetését vállalta meghatározott feltételek teljesülése esetére. Ehhez képest a 2014. szeptemberi megállapodásban, amelynek a II. pontja a végelszámolási kötelezettség teljesítését rögzíti, az alperes már a

végelszámolási díjat egyben kiegyenlítési díjnak is kívánta tekinteni, hiszen a szerződést akként fogalmazta meg, hogy a megjelölt összeget „egyben a felek a kiegyenlítésért járó összegnek” tekintik. Ilyen módon a korábbi szerződéstől eltérő, abban meg nem jelenő jogcímet kívánt a megállapodás alapjává tenni. A novatio, a kötelelem új jogalapra helyezése azonban csak a felek együttes megállapodásán alapulhat, ez pedig az adott esetben nem jött létre, hiszen a felperes nem vitásan véleményeltéréssel küldte vissza a szerződést, amit az alperes úgy írt alá, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint az eltérésről nem volt tudomása. Állítása szerint ezzel a tartalommal nem fogadta volna el a megállapodást, igényt azonban emiatt nem érvényesített a felperessel szemben.

A fentieknek a kereset szempontjából annyiban van jelentősége, hogy mindezek alapján megállapítható, a felperes az adott összegre a 2014. márciusi megállapodás alapján végelszámolási és nem kiegyenlítési díjként volt jogosult. A felek megállapodása tehát nem támasztja alá azt az alperesi állítást, hogy teljesítése a kiegyenlítést is magában foglalja. A jogalap megújítására vonatkozóan a felek ugyanis nem állapodtak meg és maga az alperes állította a perben – a fellebbezési ellenkérelmében is –, hogy a kiegyenlítésre nem volt jogalapja a felperesnek.

#### 10.1.5.

A felek tehát a szerződéseikben nem rendezték a felperes kiegyenlítésre való jogosultságát, a kiegyenlítésért járó díjban nem állapodtak meg, a felperes ezen igényéről nem mondott le, ezért érdemben kell vizsgálni, hogy a Kútv. alapján jogosult-e a kiegyenlítésre.

A Kútv. 18. § (1) bekezdése szerint a kereskedelmi ügynök a megbízótól a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnése esetében kiegyenlítést követelhet, ha a kereskedelmi ügynök a megbízó számára új ügyfeleket szerzett, és a megbízó a kereskedelmi ügynök által szerzett ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatokról a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően is jelentős előnyre tesz szert {a}), és a kiegyenlítés megfizetése az összes körülményre figyelemmel méltányos, különös tekintettel arra, hogy a kereskedelmi ügynök a szerződés megszűnése következtében elveszíti olyan jutalékhoz való jogát, amely őt a szerződés hatályban maradása esetén az általa szerzett ügyfelekkel a jövőben létrejövő szerződések után megilletné {b}). A (2) bekezdés szerint ezen új ügyfél szerzésével esik egy megítélés alá, ha a kereskedelmi ügynök a korábbi ügyféllel fennálló üzleti kapcsolatot lényegesen kibővíti.

##### 10.1.5.1.

Az elsőfokú bíróság elsődlegesen a 18. § (1) bekezdés a) pontja alapján utasította el a keresetet azon indokkal, hogy a felperes nem végzett új ügyfeleket eredményező ügynöki tevékenységet és így a szerződés megszűnése nem okoz olyan vagyoneztelődést a felek viszonyában, amelynek korrekciója kiegyenlítés címén indokolt lenne, azaz a 18. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat sem látta fennállónak. Az ítéletábra nem osztotta azt az álláspontot, hogy nem teljesül az új ügyfél szerzésére vonatkozó követelmény, mert a felperes az alperesi arcuati elemeknek megfelelően kialakított, mindenki számára nyitva álló helyiségben végezte a tevékenységet, ugyanis ilyen esetben sem önmagában a márkahírnév következtében realizálódik a haszon. Az alperes szolgáltatásainak egy része – ahogyan arra a felperes a fellebbezésében is hivatkozott – máshol is elérhető, beszerezhető volt, és a szerződés egyébként sem biztosított kizárólagosságot a felperesnek az adott területre. A folyamatos üzletszerző tevékenység, az ügyfelek megtartása, a szolgáltatási kör további kibővítése a felperes és a hozzá hasonló ügynökök tevékenységének is az eredménye, mivel a márkanév és az alperes reklámjait ismerő ügyfél az ügynökökkel kerül közvetlenül kapcsolatba, az ő tevékenységén múlik, hogy adott esetben melyik szolgáltatást választja, milyen tartalommal szerződik, vállal-e hűségidőt, igénybe veszi-e az ajánlott további szolgáltatásokat. Az ügyfelekkel személyes kapcsolatba az ügynök, az ő alkalmazottja kerül, így nyilvánvalóan közvetlen ráhatása van arra, hogy milyen szolgáltatást, vagy az alperes mely termékét tudja értékesíteni. A felperes törvényes

képviselője, **D. L.** megerősítette és a felperes okiratokkal is igazolta, hogy saját marketing tevékenységet is végzett amellelt, hogy a reklám és marketing főbb stratégiáját és az arculati kialakítást alapvetően az alperes határozta meg. A felperes döntött arról, hogy a reklámokat hova, milyen gyakorisággal helyezi el. **D. L.** alátámasztotta azt is, hogy a felperes mint kereskedelmi ügynök az ügyféllisták folyamatos figyelemmel kísérésével számon tartotta, hogy az adott ügyfélnek mikor jár le a hűségideje, vagy az előfizetői szerződése, és erre tekintettel tett különböző, az ügyfél megtartására irányuló tevékenységet. Itt utal ismét az ítéletábla arra, hogy a felek a szerződés megkötésekor tisztában voltak a megbízás feltételeivel, a munkavégzés körülményeivel, és a szerződésük 2.2. és 9.1. pontjaiban a Kütv.-re utalással jelölték meg a felperesi tevékenységet.

Megalapozatlan azon megállapítás, hogy a felperes által kötött ügyletek ügyfelei nem beazonosíthatóak és ezért sem áll fenn a kiegyenlítésre való jogosultság. Ezt a megállapítást az elsőfokú bíróság semmivel nem támasztotta alá. A felperes helytállóan hivatkozott a fellebbezésében az F/39 és F/42-46 számú, CD-n benyújtott, az ügyféllistákat tartalmazó kimutatásaira. Ezt a felperesi bizonyítékot az elsőfokú bíróság annak indokolása nélkül figyelmen kívül hagyta. A felperes az elsőfokú eljárás során több beadványában is kifejtette, hogy a tevékenysége során minden, az általa korábban megszerzett ügyfélnek történő értékesítés és szolgáltatás után is jutalékra volt jogosult. A szerződés 4. számú mellékletének konkrét pontjai megjelölésével adta elő, hogy mely tevékenységei voltak új szerződésnek vagy szolgáltatás bővítésnek, valamint kiegészítő szolgáltatásnak minősülő olyan tevékenységek, amelyre tekintettel a meglévő ügyfelek után is jutalékra vált jogosulttá (19. számú beadvány 6. pont, 24. számú előkészítő irat 7.2. pont, F/20, 21, 23. számú mellékletek). Mindebből megállapítható, hogy nem kizárólag egyszeri jellegű tranzakciós jutalékot kapott, hanem jelentős mértékben ért el bevételt (jutalékot) a rendszeresen visszatérő ügyfelekhez kapcsolódó szolgáltatás-bővítés és ügyfélmegtartás körében is, amelyből eredő előnyre, és a meglévő ügyfelek további, hasonló szolgáltatások igénybevételével járó jutalékára már nem lesz jogosult a szerződés megszűnése miatt, míg az ebből eredő bevétel az alperesnél továbbra is megjelenik. A felperes nyilatkozataival és bizonyítékaival alátámasztotta, hogy az általa megkötött szerződésekből, az így szerzett ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatból az alperesnek a szerződés megszűnését követően is jelentős előnye származik. Az ügyfelek az újabb szerződéseket jelentős számban továbbra is nála kötötték volna. A szerződés megszűnésével elvesztette azon jutalékhoz való jogát, ami a jövőben létrejövő szerződések után megilletné annak ellenére, hogy egyébként a megkötött szerződések és a meglévő ügyfelek után folyamatos jellegű jutalékot nem kapott. A szerződés megszűnésére tekintettel így fennáll az a vagyontólódás, amely a Kütv. 18. § -ának (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat támasztja alá, valamint a fentiekben kifejtettek szerint teljesül a 18. § (1) bekezdés a) pontja is.

#### 10.1.5.2.

Az elsőfokú bíróság is helyesen mutatott rá arra, hogy a kiegyenlítési díjnak több feltétele van. Az eljárás során a felek is hivatkoztak rá, hogy az Európai Unió a Kütv. alapját képező 86/653. EKG Irányelvben határozta meg az önálló kereskedelmi ügynöki szerződés pontosabb tartalmát, amelyet a Kütv. ültetett át a nemzeti jog rendszerébe. Az EUB pedig a jogosultság feltételeit és annak szempontjait is több esetben kidolgozta.

#### 10.1.5.2.1.

Az Irányelv 17. cikkében létrehozott rendszer három elkülönülő szakaszra bontható. Az Irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának első francia bekezdése értelmében az első szakaszban először is a megbízónak a kereskedelmi ügynök által szerzett új vevőkkel folytatott üzletekből származó hasznát kell számszerűsíteni. A második szakaszban e rendelkezés második francia bekezdése értelmében azt kell megvizsgálni, hogy a fent leírt kritériumok alapján kapott összeg az adott ügy sajátos körülményeit – különösen azon jutalékokat, amelyektől a kereskedelmi ügynök elesett –

figyelembe véve méltányos-e. Végül a harmadik szakaszban a kártalanítás összege nem haladhatja meg az Irányelv 17. cikke (2) bekezdése b) pontjában meghatározott legfelső összeghatárt, amely viszont csak akkor irányadó, amennyiben az előző két szakaszban végzett számításból eredő összeg azt meghaladja. Következésképpen, mivel a meg nem fizetett jutalékok miatt elmaradt haszon a méltányosság vizsgálatának lényeges tényezői közül csupán az egyik, a nemzeti bíróság feladata a második szakasz során annak az értékelése, hogy a kereskedelmi ügynöknek járó kártalanítás végül is méltányos-e, hogy az adott ügy összes sajátos körülményét figyelembe véve helye van-e, és ha igen, milyen mértékben a kártalanítási összeg kiigazításának (EUB C-348/07. sz. ügy).

#### 10.1.5.2.2.

A kiegyenlítésre való jogosultság és az összeg meghatározása tekintetében részletes iránymutatást ad a Kútv. indokolása is, amikor kifejti, hogy „a kiegyenlítés valójában a jutalék rendszerű díjazásnak olyan kiegészítése, mellyel a felek szolgáltatásainak értékegyensúlyát kívánja az Irányelv fenntartani tekintettel arra, hogy az ügynök tevékenysége következtében, de már a szerződés megszűnését követően a megbízó eredményt realizál. A kiegyenlítés tehát az ellenszolgáltatás egy része, melyet számos körülmény figyelembevételével kell meghatározni. Az Irányelv szerint a kiegyenlítési összeg meghatározásának becslésen, a jövőben történő eseményekkel kapcsolatos feltételezéseken kell alapulnia: a feleknek azt kell megbecsülniük, hogy vajon a kereskedelmi ügynök által szerzett ügyfelek hány százaléka marad tartósan a megbízó megrendelője, s ezekkel milyen forgalmat fog bonyolítani. Ebből adódik az is, hogy a felek a kereskedelmi ügynöki szerződésben a kiegyenlítés összegét előre nem határozhatják meg – ami kétségtelenül hátrányos a kiszámíthatóság hiánya miatt –, csak egyetlen módon: ha a szerződésben eleve a kiegyenlítés maximum-összegét kötik ki, ez ugyanis nem sérti azt a szabályt, hogy nem köthető a szerződés megszűnése előtt olyan megállapodás, amely a kiegyenlítésnek a törvény szerinti szabályaitól a kereskedelmi ügynök hátrányára eltér (21. §, irányelv 19. cikk). Ha a felek a maximális összegben előre nem állapodnak meg, a szerződés megszűnésekor kell egyezkedniük. Megegyezés hiányában a bíróságnak kell döntenie. A bíróság támaszkodhat a szerződés megszűnésétől a per tárgyalásáig eltelt időszak tényeire, de ... a bíróságnak is alapvetően becslésre kell hagyatkoznia. Ennek során figyelembe vehető az ügynök tevékenysége során kialakult gyakorlat (az ügynök által szerzett ügyfelek milyen arányban éltek a korábbiakban utórendeléssel), az ügynök által bonyolított forgalom nagysága, az adott ágazatban a jövőben várható piaci helyzetre vonatkozó előrejelzések (piacbővülés vagy visszaesés várható). A perben a bizonyítási kötelezettség a kiegyenlítést követelő felperes ügynököt terheli, de csak a valószínűsítés szintjén, hiszen a törvény az anyagi jogi jogosultságot a prognosztizálhatósághoz köti, s nem a tényleges bekövetkezéshez. A kiegyenlítés összege kiszámításának kiindulópontja azon jutalékösszeg, amely az ügynököt az általa szerzett ügyfelek utórendelése után az üzleti kapcsolat folytatása esetében megilletné. Ezt kell azután korrigálni a forgalom alakulására vonatkozó megalapozható feltételezésekre tekintettel.”

#### 10.1.6.

A fentiekben kifejtettek részben a kiegyenlítésre való jogosultság jogalapja, részben pedig a kiegyenlítés összegszerűsége körében határoznak meg kérdéseket. Az elsőfokú bíróság azonban eltérő jogi álláspontja folytán ezeket nem válaszolta meg, a felperes erre vonatkozó előadásait, bizonyítékait, indítványait figyelmen kívül hagyta, így a Kútv. 18. § (1) bekezdés b) pontja szerinti összes körülményt és az erre figyelemmel méltányos kiegyenlítés összegét a (3) bekezdés szem előtt tartásával nem vizsgálta. A felperes ezen kereseti kérelméről ezért érdemben nem lehet határozni, további bizonyításra van szükség, amely meghaladja a másodfokú eljárás kereteit, ezért az ítéletábra ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte.

## 10.2.

A felperes kártérítési igénye tekintetében, amely azon alapult, hogy az alperes nyomására nem a valós értéken kötött ingó adásvételi szerződést, az ítéltábla az alperes álláspontját osztotta abban a kérdésben, hogy ezen igényt is a régi Ptk. rendelkezései alapján kell elbírálni. A Ptk. hatálybalépésével összefüggő, átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló törvény, a Ptké. 54. §-a szerint a Ptk.-nak a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a kártalanításra vonatkozó rendelkezéseit a hatályba lépését követően tanúsított károkozó magatartás – ide értve a mulasztást is – esetén kell alkalmazni. A Ptk. hatályba lépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított károkozó magatartásra akkor is a Ptk. hatályba lépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a károkozó magatartás befejezése, illetve a károk bekövetkezése a Ptk. hatályba lépése utáni időpontra esik.

Az adott esetben a felperes által kifogásolt alperesi magatartás első mozzanata a 2014. március 13-i szerződéstervezet átadása volt, ezen szerződés V. pontjában állapodtak meg ugyanis a felek abban, hogy a felperes az átadás-átvétel feltételeiről az alperes által kijelölt átvevő partnercéggel 2014. április 30-ig megállapodik. Ennek a következménye volt, hogy a felperes a ...-Home Kft.-vel 2014. április 30-án megállapodott. A Ptk. hatályba lépése előtt megkezdődött alperesi tevékenységre figyelemmel ezért az adott esetben a régi Ptk. szabályai az irányadóak.

Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával a tekintetben, hogy a rendelkezésre álló adatok az alperes jogellenes magatartását nem támasztják alá. A felperes keresetét arra a tényállításra alapította, hogy az alperes jogellenes magatartása folytán került abba a helyzetbe, hogy a perbeli üzlet bútorait és az ott lévő ingóságait átvevő ...-Home Kft.-vel a valós értéken alul kötött szerződést. Tartalmát tekintve ez akként értelmezhető, hogy a szerződés megkötésekor kényszerhelyzetben volt, amit az alperes idézett elő, és a megkötött szerződésben a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között értékaránytalanság áll fenn. E tényállás az átvevővel megkötött, 2014. április 30-án kelt szerződés megtámadását alapozhatja meg a régi Ptk. 210. § (4) bekezdése szerint, harmadik személy részéről megvalósított kényszer és fenyegetés, vagy a régi Ptk. 201. § (2) bekezdése alapján feltűnő értékaránytalanság címén. A kereseti tényállítás tehát azt foglalja magába, hogy az alperes magatartása miatt megkötött szerződés érvénytelen, azaz a felperes állítása szerint az alperes jogellenes magatartása folytán kötött érvénytelen szerződést a ...-Home Kft.-vel, ebből ered a kára. Megtámadási jogát azonban általa sem vitatottan a szerződő partnerével szemben nem érvényesítette, így a 2014. április 30-án kelt adásvételi szerződés érvénytelensége nem állapítható meg. Mindebből pedig az is következik, hogy a kártérítési felelősség körében a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglalt egyik feltétel, a kár bekövetkezése sem állapítható meg, a felperes ezen keresete önmagában emiatt megalapozatlan. Erre tekintettel ebben a körben további bizonyításnak – a tanúk meghallgatásának, más ügynökökkel kötött szerződések megszüntetésére vonatkozó okiratok beszerzésének, továbbá az alperes részéről az üzleti titok alóli felmentés hiányának – nincs jelentősége, mert az alperesi ráhatás bizonyítása esetén sem lenne megállapítható a kártérítési felelősség fennállása.

## 10.3.

A felperes harmadik kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság részben tévesen rögzítette, mivel a felperes fellebbezési tárgyaláson is megerősített nyilatkozata szerint elsődlegesen biztatási kár megtérítése címén igényelte a megjelölt összeget, míg másodlagosan a versenykizáró megállapodás érvényessé, illetve hatályossá nyilvánítása útján kérte az alperest a szolgáltatása megtérítésére kötelezni a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján, utóbbi esetben áfával növelt összegben.

A felperes ezen igényét a Ptké. 50. § (1) bekezdése szerint szintén a régi Ptk. szabályai alapján kell elbírálni, mivel a versenykorlátozó kikötést az eredeti, 2010 áprilisában megkötött szerződés tartalmazza, így a Ptk. hatálybalépésekor a felek közötti jogviszony már fennállt. A felperes a szerződés megszűnésétől 2014. decemberig, az alperesi tájékoztatás időpontjáig terjedő 6 hónapra

érvényesített igényt arra tekintettel, hogy a kizárólagossági megállapodásra figyelemmel nem létesített a szerződés megszűnését követően jogviszonyt a V.... disztribútorával, illetve a V....-nal, és erre tekintettel utasította vissza a versenytárs képviselőjét a potenciális együttműködéstől.

#### 10.3.1.

A régi Ptk. 6. §-a értelmében a bíróság a kárnak részben vagy egészben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indított, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte. Ezen jogintézmény, az ún. utaló magatartás vagy biztatási kár szubszidiárius és kivételes jellegű, mivel csak akkor lehet alkalmazni, ha a felek között nincs szerződéses jogviszony, továbbá alkalmazására csak a megszorító jellegű törvényi előfeltételek fennállása esetén kerülhet sor és nem szükséges hozzá jogellenes magatartás megvalósítása.

A versenykizáró megállapodás a felek szerződéses megállapodásának részét képezte (4.2.21. pont), amely azonban külön díjazás kikötésének hiányában a Kútv. 22. § (2) bekezdése alapján érvényesen nem jött létre, amit az alperes sem vitatott. A felek közötti szerződés egy kikötésének érvénytelensége, azaz a szerződés részleges érvénytelensége esetében azonban nem a biztatási kár szabályai, hanem a régi Ptk.-nak az érvénytelenség jogkövetkezményeire vonatkozó rendelkezései alapján lehet a jogvitát a felek között rendezni. Ebből következően pedig a biztatási kár törvényi feltételei fennállását a perben nem kellett vizsgálni.

#### 10.3.2.

Az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény részletesen kifejti az érvénytelenség jogkövetkezményeinek rendezése körében irányadó és a bíró gyakorlat által követett elveket. Rámutat arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására akkor kerül sor, ha az érvénytelen szerződés alapján már teljesítés történt. Az érvénytelenség két elsődlegesen alkalmazandó egyenrangú jogkövetkezménye az eredeti állapot helyreállítása és a szerződés érvényessé nyilvánítása, ha pedig ezek egyike sem alkalmazható, akkor kerülhet sor a határozathozatalig történő hatályossá nyilvánításra. Ha azonban elvileg többféle jogkövetkezmény alkalmazására is lehetőség van, akkor a bíróságot – az 5. pontban kifejtettek szerint – mérlegelési jog illeti meg. A bíróság e mérlegelés során nincs kötve a felek kereseti, illetve viszontkereseti kérelmeihez, hanem azoktól eltérő érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása mellett is dönthet, ennek egy korlátja van: nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik (7. pont).

Az 5. pont szerint a bíróságnak azt kell elsősorban vizsgálnia, hogy van-e mód a szerződés érvényessé tételére és amennyiben ennek a jogi feltételei fennállnak, a szerződés hibáját orvosolja. Különösen az üzleti élet szerződéseinél lehet célszerűbb megoldás az, ha a bíróság az eredeti állapot helyreállítása helyett inkább arra törekszik, hogy az egyébként jól működő szerződést megszabadítsa az érvénytelenség hibájától és érvényessé nyilvánítsa azt. Annak eldöntésénél, hogy a bíróság melyik jogkövetkezményt alkalmazza, jelentősége van annak, hogy a felek a szerződést milyen mértékben teljesítették, a teljesítést követően mi lett a szolgáltatások sorsa, a szerződés folytán milyen változások következtek be a felek helyzetében, nem utolsósorban jelentősége van a felek perbeli nyilatkozatainak.

A fentiek alapján az adott esetben elsősorban azt kellett vizsgálni, hogy a versenykizáró megállapodásnak minősülő és nem vitásan érvénytelen szerződéses kikötés alapján történt-e teljesítés a felek között. Nyújtott-e a felperes olyan szolgáltatást, amelynek ellenértékét az érvénytelen kikötés ellenére az érvénytelenség jogkövetkezményei levonása körében kérheti az alperestől. Ennek hiányában fel sem merülhet a jogkövetkezmény levonásának szükségessége.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a versenykizáró megállapodás érvényessé nyilvánítására nincs lehetőség, mert a felek éppen az érvénytelenséget eredményező egyik feltételben, azaz a felperes szolgáltatásáért nyújtandó ellenszolgáltatás mértékében nem állapodtak



meg, hiányzik e körben a felek konszenzusa, amit a bíróság az ítéletével nem pótolhat. Nem kizárt azonban a rendelkezés hatályossá nyilvánítása a felperes által nyújtott szolgáltatás időtartamára, tekintve, hogy a versenykizáró megállapodás arra irányult, hogy a kereskedelmi ügynököket a szerződéssel azonos tárgyú tevékenységben a piaci versenytársak számára meghatározott időre korlátozza. A felperes helyesen hivatkozott arra, hogy az ennek alapján teljesítendő szolgáltatás egy bizonyos jogviszony létrejöttétől, illetve tevékenységtől való tartózkodás.

Az adott esetben a felperes az alperes által sem vitatottan a szerződés időtartama alatt és a megszűnését követő hat hónapon keresztül versenykorlátozás alá eső jogviszonyt nem hozott létre. Az ettől való tartózkodása azonban csak akkor minősül olyan szolgáltatásnak, amelynek ellenértékére az érvénytelenség jogkövetkezményeként igényt tarthat, ha volt valós szándéka és lehetősége is ilyen jogviszony létrehozására és ez kifejezetten a korlátozó megállapodás fennállása miatt maradt el. Az ügynök részéről „a nem tevés”, a tartózkodás jogviszony létrehozatalától megvalósulhat a kikötéstől függetlenül, de megvalósulhat akként is, hogy a tartózkodás alapja maga a szerződés. A két esetet az érvénytelenség jogkövetkezménye szempontjából el kell különíteni egymástól, mivel szolgáltatásról csak az utóbbi esetben lehet szó.

Az ítéletábra maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság azon érvelésével, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehet megállapítani, hogy a felperest kizárólag a versenykorlátozó megállapodás akadályozta a piaci versenytárral való szerződés megkötésében. Az elsőfokú bíróság e körben a rendelkezésre álló bizonyítékokat, különösen **D. D.** és **M. Cs.** tanúvallomásait a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, helytállóan értékelte. Az indokait a kártérítési keresetre utalva az ok-okozati összefüggés hiányát elemezve fejtette ki, de megállapításainak az érvénytelenség jogkövetkezményei alkalmazása körében van jelentősége. Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával is, hogy a felperes törvényes képviselőjének **M. Cs.**-val, a ... Hungary Kft. vezetőjével való megbeszélése mindössze egy jövőbeli együttműködés lehetőségét érintette, a tárgyalás nem jutott olyan szakaszba, amely egy konkrét, határozott szerződés kereteit meghatározta volna. Az ítéletábra a fellebbezési ellenkérelemben kifejtettekkel és a tanúvallomás értékelésére vonatkozó érvekkel is teljes körűen egyetértett. **D. L.** nyilatkozatából kitűnik, hogy a **V....** disztribútorával, akivel egyébként május és júniusban tárgyalt két alkalommal, a jogviszony végleges lezárásáig, 2014 szeptemberéig ezen ok miatt nem tárgyalt, így nem kifejezetten a versenykorlátozó kikötés tartotta vissza attól, hogy a piaci versenytárral a korlátozás hatálya alá tartozó tevékenységben megállapodjon, illetve további egyeztetést folytasson.

A fentiek alapján a felperes részéről megvalósult tényleges teljesítés, szolgáltatás nyújtás hiányában a szerződéses kikötés érvénytelenségének jogkövetkezményeként sem lenne az alperes ellenszolgáltatás fizetésére kötelezhető, ezért az érvényessé, illetve hatályossá nyilvánítás további feltételeinek fennálltát nem kellett vizsgálni.

11.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdésének utolsó fordulata alapján részítélettel helybenhagyta az elsőfokú bíróságnak a felperes második és harmadik kereseti kérelmeit elutasító rendelkezését figyelemmel arra is, hogy ezekre nézve nem történt olyan lényeges eljárási szabálysértés, illetve nem szükséges további a bizonyítás, ami a hatályon kívül helyezést indokolná. Az első kereseti kérelem tekintetében a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

12.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak további bizonyítást kell lefolytatni a kiegyenlítés jogalapja és szükség szerint az összege vonatkozásában, melynek során vizsgálnia kell a Kútv. 18. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállását jelen ítélet 10.1.5.2.1. és 10.1.5.2.2. pontjában

részletezettek szerint.

Elsőként a felperesnek kell az eddigi előadásait is figyelembe véve az általa ismert adatok alapján részletesen, összefoglalóan kimunkálnia, hogy melyek azok a szolgáltatások és szolgáltatás bővítések, amelyek a meglévő és visszatérő, hosszabbító ügyfeleknek nyújtott értékesítések folytán további jutalékot eredményeztek volna a számára, továbbá – szükség esetén könyvszakértő bevonásával – azt, hogy milyen mértékű jutaléktól esett el, illetve ezzel összefüggésben az alperes milyen előnyre (bevétele) tehetett szert. Ebben a körben vizsgálható, hogy mennyiben szükséges az alperes kötelezése a felperes indítványának megfelelően arra, hogy kimunkálja a felperesi tevékenység folytán nála megjelenő bevétel nagyságát és ennek tendenciáját a szerződés megszűnését megelőző, illetve azt követő időszakban.

Ezután vizsgálhatók a Kútv. 18. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak, ennek során lehet értékelni a felek tényelőadásának függvényében a tényleges piaci viszonyokat és a szerződés megszűnése utáni adatokat, amelyek az alperes által már ismertek, s amelyre vonatkozóan a bizonyítás már őt terheli. A Kútv. 18. §-a szerinti méltányolható körülményeket a kiegyenlítés összegének meghatározása során ugyancsak az alperesnek kell előadnia és bizonyítania az időközben eltelt időszak tényleges adatai alapján. Az elsőfokú bíróságnak mindezek értékelésével kell döntenie a végelszámolási díj figyelmen kívül hagyásával abban, hogy a felperest megilleti-e a kiegyenlítés és milyen mértékben az általa állított, alperes által sem vitatott, mindösszesen 17 éves jogviszony megszűnésére tekintettel.

13.

A részítéletre tekintettel a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény 2. pontja alapján az elbírált 53.741.239 forint összegű kereseti kérelem vonatkozásában nyílt lehetőség a perköltségről való döntésre, ezért az ítélet tábla az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta. A felperes által az alperesnek fizetendő ügyvédi munkadíjból álló perköltség összegét az elsőfokú bíróság által elfogadott és egyik fél által sem vitatott ügyvédi munkadíj alapulvételével arányosan 700.000 forint + áfa összegre szállította le. A fennmaradó, bruttó 94.142.478 forint első kereseti kérelemre jutó perköltségről és a felperes által lerótt 1.500.000 forint kereseti illetékről az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban hozott határozatában kell rendelkeznie.

14.

A felperes fellebbezése csak részben, a hatályon kívül helyezés vonatkozásában vezetett eredményre, így a teljes 147.883.717 forint fellebbezéssel érintett perértéket figyelembe véve a másodfokú eljárásban a pernyertesség-pervesztesség aránya 65-35%-ra tehető a javára. Az ítélet tábla ezért a Pp. 259. §-a folytán alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az érdemben elbírált keresetek vonatkozásában kötelezte a felperest az alperes javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése szerinti, az elsőfokú eljárásban is figyelembe vett 700.000 forint + áfa ügyvédi munkadíj fele összegének megfizetésére másodfokú eljárási költségként. A feljegyzett 2.500.000 forint fellebbezési illetéket és a másodfokú eljárásban felmerült további ügyvédi munkadíjból álló perköltség összegét a Pp. 252. § (4) bekezdésére figyelemmel csak megállapította azzal, hogy viseléséről a megismételt eljárás eredményének függvényében az elsőfokú bíróságnak kell rendelkeznie.

Budapest, 2017. év május hó 25. napján

. Sándor Ottó s.k.

a tanács elnöke

. Buglyó Gabriella s.k.  
előadó bíró

dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.  
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő